بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީ ޖަޖްމަންޓް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/617
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އަހުމަދު ޝާހިދު އަބްދުއްސަލާމު، ދަފްތަރު ނަންބަރު 5378، ސ. މީދޫ
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:** މުހައްމަދު ނިޝާމް، މއ. ޖަޒީރާގެ، ސ. މީދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ބިމާއި އިމާރާތް ކުއްޔަށްދިނުމާ ބެހޭ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު އަބްދުالله ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ނިންމި ތާރީޚު: 18 ޝައްވާލު 1442 / 30 މޭ 2021

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމިގޮސް ނިންމުން ނެރުނު ތާރީޚު: 12 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441 / 09 ޑިސެންބަރު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 3174/Cv-C/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **މައުޟޫޢު:** ބިމާއި އިމާރާތް ހުސްކޮށްދިނުމާ ބެހޭ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 11 ޖުލައި 2018
- **ނިންމުނު ތާރީޚު:** 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2019

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު: (މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ އާއި ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޙުކުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ކ. މާލެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 5378، މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރު (ދރއ. ކާޑު ނަންބަރު A046312)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލި މައްސަލައެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ދަޢުވާ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކީ ކ. މާލެ، މއ. ތަބައްގެ، މުޙައްމަދު ރިޟްވާން (ދރއ. ކާޑު ނަންބަރު A059010) އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގައި ކުރެވުނު ދަޢުވާ

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރެވުނު ދަޢުވާއަކީ، މއ. ތަބައްގެ އެތެލިރާ ގޯތިގައި ހަރުލައިފާ މުޙައްމަދު ރިޟްވާނުގެ ޢިމާރާތުގެ ބައެއް، މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރުއަށް ކުއްޔަށްދިނުމަށްޓަކައި، 2011 ވަނަ އަހަރު މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރުގެ އަތުން އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި މުޙައްމަދު ރިޟްވާން -/80،000ރ. (އަށްޑިހަހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައިވާ ކަމަށާއި، އެފައިސާ އަނބުރާ މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރަށް ދީފައިނުވާކަމަށްބުނެ، އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް އަދި މުޙައްމަދު ރިޟްވާނުގެ މައްޗަށް މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރު ކުރި ދަޢުވާއެކެވެ.[1]

---

[1] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތު ހިންގުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

"ދެންނެވުނު، މިސްލުގައިވާ ޝަހާދަތްތަކާއި ޤަރީނާތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މ. ބަހާރުގެ އެއް ހާލް ގޯޅިގައި ކަމަށާއި މ. ބަހާރުގެ، މުޙައްމަދު ރިޟްވާން (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A059010) ގެ އިޤްރާރުގެ ޢަލީ ދަފްތަރު ނަންބަރު 5378، މުޙައްމަދު ޢާމިރު އަބްދުއްސަމަދު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A046312) އަށް ކުއްޔަށްހިފުމުގެ ގޮތުން އެޑްވާންސް ފައިސާގެ ގޮތުގައި މުޙައްމަދު ރިޟްވާނަށް -/80،000ރ. (އަށްޑިހަހާސް ރުފިޔާ) ދިނުމަށްފަހު މުޙައްމަދު ޢާމިރު އަބްދުއްސަމަދުގެ ފަރާތުން ސޮއިކުރައްވާފައިވާ ޝީޓް ބަލާލާފައިވާކަން ސާބިތުވާތީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު -/80،000ރ. (އަށްޑިހަހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ޢާމިރު އަބްދުއްސަމަދުގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ރިޟްވާނަށް އަނބުރާ ދޭން ނިންމައި ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ."[2]

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ދަޢުވާ ނިޔާކުރައްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ، އެ ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުގެ ގޮތުގައި އެދި މުޙައްމަދު ޢާމިރު އަބްދުއްސަމަދުގެ ފަރާތުން 07 (ހަތެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ދިފާޢުގެ ޙުއްޖަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތައް ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ: ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާއި މ. ބަހާރުގެ މުޙައްމަދު ރިޟްވާން އެގޮތުގެ އިމާރާތުން ޢައްޔަ ކުއްޔަށްހިފުމަށްޓަކައި ބޭނުންކޮށް 2011 ވަނަ އަހަރު މުޙައްމަދު ޢާމިރު އަބްދުއްސަމަދުގެ އަތުން 02 ފަހަރަކުގެ ޗެކުން ނަގާފައިވާ -/90،000ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ)

---

[2] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ދަޢުވާގެ ސަފްޙާ ޙުކުމްނާމާގެ ނިޔާ.

އަނބުރާ ނުދީފާތީ އެފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅި މައްސަލަތަކެއްގައި ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމުގެ ގޮތުން ފައިސާ ދިން ޗެކުގެ ކޮޕީއާއި ނަގުދު ފައިސާ ދިންކަމުގެ ލިޔުން ހުށަހަޅާފައިވާތީވެސް މި ފައިސާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް އަނބުރާ ދޭންޖެހޭކަން ސަރީޙަކޮށް ސާބިތުނުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދީފައިވާ ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ދަޢުވާއަކަށްވާއިރު، ފައިސާ ދިންކަން ސާބިތުވާފަދަ ލިޔެކިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާއިރު، މަދަނީ މިފަދަ މައްސަލަތަކުގެ އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/270 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީ، އެ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއަކީ [illegible] [illegible] އުފެދިފައިވާ މަދަނީ މައްސަލަތަކެއްގައި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރާއުސޫލަކީ [illegible] [illegible] [illegible]، މި މަދަނީ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވަނީ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުއްވުމުގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] ހުށަހެޅި ބަޔާންތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] ބަލައި [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަ ކުރި ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގެ 02 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުން ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ [illegible]

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އިންސާފުހޯދުމަށްޓަކައި، ހުށަހެޅި ދިފާޢުތަކުގައިވާ އަދިއާއި ދަޢުވާކުރާ އަދި ދިފާޢުކުރުމުގެފުރުޞަތު، ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލްކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދީފައިނުވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަ ކުރި ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ދަޢުވާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ބަޔާނުތަކުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ދިފާޢުތަކުގައިވާ ވާހަކަތަކެއް [illegible] ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- **ތިންވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާމެދު ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާ

5. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އުމަރު ޒާހިރު އަބްދުއްސަމަދުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ވާހަކަދެއްކެވި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ އަދިއާއި، މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ދިފާޢުތަކުގައިވާ [illegible] އަދި ދިފާޢުކުރުމަށް ދަށު ކޯޓުން [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އުމަރު ޒާހިރު އަބްދުއްސަމަދުގެ ފަރާތުން އެ [illegible] [illegible] ދިފާޢުން [illegible] ކަމަށް [illegible] ކަމާއި، އެހެންކަމުން އެފަރާތަކަށް ދަށުކޯޓުން އަމުރުކުރައްވާފައިވާކަމަށެވެ. އަދި ދަޢުވާކުރި -/90,000ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ) ނުދައްކާތީ އެފައިސާ ހޯދުމަށް ކަމަށާއި، އެކަން ހުށަހެޅުން ދިފާޢުތަކުންވެސް ސާބިތުވާނެކަމަށެވެ. އަދި ދަށު ކޯޓުން ހުށަހެޅުން [illegible] ދަށުކޯޓުގައި ދީފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުނިންމެވިކަމާއި، ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި 142 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

މުޙައްމަދު ރިޝްވާންގެ ވަކީލުން ބުނެފައިވަނީ އުމަރު ޢާރިފު އަބްދުއްސަމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރި -/80،000ރ. (އަށްޑިހަހާސް ރުފިޔާ) އެއްގެ ވާހަކަ [illegible] ނަމަވެސް ޝަރީޢަތުގެ އެއްވެސް މަރުޙަލާއެއްގައި އެ ފައިސާގެ އަދަދަކީ -/90,000ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ) ކަމުގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ. ނަމަވެސް [illegible] ބަޔާން ހިސާބުން ދަޢުވާ [illegible] ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމެވެ. އަދި ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރި [illegible] އުމަރު ޢާރިފު އަބްދުއްސަމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6. އުމަރު ޢާރިފު އަބްދުއްސަމަދުގެ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބުނެފައިވަނީ ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] ޝަރީޢަތުން އަދުލުވެރި [illegible] [illegible] ދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން [illegible]

7. ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއަކީ [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު ރިޝްވާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2011 ވަނަ އަހަރު އުމަރު ޢާރިފު އަބްދުއްސަމަދުގެ އަތުން 02 [illegible] [illegible] [illegible] -/90،000ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ) [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

7.1. ދަށުކޯޓުގެ ދަޢުވާ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު [illegible] 2011 ވަނަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] ވިޔަފާރީގެ ބައެއް [illegible] [illegible] ބުނެ، އުމަރު ޒާހިރު [illegible] އަތުން [illegible] [illegible] -/80،000ރ. (އަށްޑިހަހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައިވާކަމާއި އެ ފައިސާ ނުދީފައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]، އުމަރު ޒާހިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/90،000ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، އުމަރު ޒާހިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] -/90،000ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] އުމަރު ޒާހިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

7.2. ޝަރީޢަތުގެ އެންމެ ފަހު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނުވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ދަ **[illegible] ވ. [illegible]**

[illegible][3] މައްސަލައިގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާތީއެވެ.

8. ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ދީފައިވާ [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] ދައުވާއަކަށްވާތީ، ފައިސާ ދިނުމަށް [illegible] [illegible] [illegible]، މަދަނީ [illegible] މައްސަލަތަކުގެ [illegible] އުސޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/270 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އެ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށް ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދަށު ކޯޓުން [illegible] އެ ޝަރީޢަތުގައި [illegible] ކަން އުސޫލު [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިނުވާތީއެވެ. ވީމާ، މި ނުކުތާއަކީ [illegible] [illegible] ނުކުތާއެއް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible]** "މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު ނިންމާ ގޮތުގެ ނިޒާމު"[4] އަށް ބަލާލުމުން އެނގެން އޮތެވެ.

9. އިސްތިއުނާފުގެ 3 ވަނަ ނުކުތާ އާއި އިސްތިއުނާފުގެ 4 ވަނަ ނުކުތާ އަކީ ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، މަދަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެ ނުކުތާއެވެ. މި ދެ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން، ދަށު ކޯޓުން އަމަލުކޮށްފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި ނުކުތާއަށްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[5]

10. ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގައި ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ދައުވާއާއި [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި ދައުވާކުރާ [illegible] ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް

---

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/51

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91 "މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު ނިންމާ ގޮތުގެ ނިޒާމު"

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91 "މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު ނިންމާ ގޮތުގެ ނިޒާމު"

ހުކުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު ހުކުމެއް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށް އިސްތިއުނާފީ 6 ވަނަ ނުކުތާއަށް ސަމާލުކަން ދެއްވުމުގައި، ސަމާލުކަން ދެއްވާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނާ ފާހަގަކުރެވުނު ޤާނޫނީ އުސޫލު އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ތަންފީޒުކޮށްފައިނުވާތީއެވެ. ނަމަވެސް ދަށު ކޯޓުގެ ސަމާލުކަން ދިއުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލައިލުމުން، ހުށަހެޅި ހަޤީޤަތްތަކަށް ދަށު ކޯޓުގެ ސަމާލުކަން ދެވިފައިވާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭން ނުޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، ދަށު ކޯޓުން ހުށަހެޅި ހަޤީޤަތްތަކުގެ ބިނާ ކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ނިންމުމަށް ބަލަން ޖެހޭ ގޮތުގެ ހަމަތަކާ ޚިލާފު ކަމެއް ދަށު ކޯޓުން ކޮށްފައިނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން ދަށު ކޯޓުގެ ސަމާލުކަން ދިއުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތަށް އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ނުކުތާއެއް ނުފެނެއެވެ.

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ގެ ޝަރީޢަތާ ނިސްބަތްވާ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށް އިސްތިއުނާފީ 7 ވަނަ ނުކުތާއަށް ސަމާލުކަން ދެއްވުމުގައި،

11.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ[6] 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

"ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ އެންމެހައި ޝަރީޢަތްތައް ހިނގަންވާނީ އިންސާފުވެރިކަމާއެކު، ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި، ހާމަކޮށްކަމުގައެވެ."

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ 2008

މި މާއްދާއާ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައިވާ ކޮންމެ މައްސަލައެއް ފަރާތުން

ބަލައިގަތުމަށްފަހު. އެކަށީގެން މިއީ ޝަރީޢަތުން ނިމިއްޖެ ކަމަށް ބެލުމަށްވުރެ

އެކަމެވެ.[7]

11.2. ޤާނޫނުއަސާސީގެ[8] 142ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

"ޤާޟީންނަކީ މުސްތަޤިއްލު ބައެކެވެ. ޤާޟީން ޙުކުމްކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނަށެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި ނުވާ ކަންކަން ނިންމުމުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަމާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ޝަރީޢަތަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ. ޝަރީޢަތުގެ މަސައްކަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނު އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅައި ނިޔާވެރި ވަކިފަރާތަކަށް ތަޢައްޞުބު، ވަކިފަރާތަކަށް ފައިދާވާން ބޭނުމެއް ބިރުވެރިކަމެއް ނެތި، ތަޢައްޞުބަކާނުލައި ތަންފީޒު ކުރާނެއެވެ."

ޤާނޫނުއަސާސީގެ[9] 142 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތުގެ އަމަލުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލޭ ހުކުމަކީ އިސްތިއުނާފު ނުކުރެވޭ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ނުކުތުމުގެ ޤާނޫނީ ބަލައިގަނެވޭ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފު މަޖިލީހަކުން ބަދަލުވާ ކަމުގެ ނުކުތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފުލް ބެންޗް ގެ. ޤަރާރު[10] މައްސަލައިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

މީގެ، ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދިތި ޖުޑިޝަލް އަމުރު ބަދަލުކުރުމުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތް ކަމަކަށް މި މަޖިލީހަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި

ބެލި މަޖިލީހުގެ އެއްބަސް ފައިސަލާކަމަށް ނުފެނުނެވެ.

---

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91 "ވަޒީފާގެ ބަލައިގަތުމުގެ ނިންމުމުގެ ދިރާސާ"

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ 2008

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ 2008

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/310 ޤަޟިއްޔާ.

- **ޙުކުމް:**

[illegible] އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބޭނުންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3174/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް، ކ. މާލެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 5378، އުމަރު ޢާމިރު އަބްދުއްސަލާމްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ